

ЯК ЗАЙМАТИСЯ З ДИТИНОЮ 1-3 РОКІВ

Як познайомити дитину з частинами тіла

Минув перший рік життя, і дитина починає міркувати, що його власне тіло має межі. До цього він був частиною світу чи світ був його частиною? Усвідомлення власного «я» дитини поки що знаходиться в стадії формування. Малюк відкриває для себе світ власного тіла і оточення. Він порівнює себе з іншими, спостерігає, вивчає, знаходить відмінності між людьми не тільки в зовнішності, але і в характері. Це і є перший досвід соціалізації.

Більше доторків

Психологи відзначають, що нинішнє покоління недоотримує ласки: батьки мало доторкаються до своїх дітей. І чим старше стає дитина, тим менше тактильного контакту з ним. А між тим, дитина, якого багато обіймають і гладять, зростає впевненим у собі людиною.

У цей віковий період дитина має отримати уявлення про своє тіло, перші уроки про своїх почуттях і емоціях.

У цьому вам допоможуть наступні ігри.

«Хто я такий?». Як можна частіше підходите до дзеркала і вказуйте: «Це я, а це ти». Тільки до кінця другого року життя дитина вже сприймає свій образ «я», а не «він», «вона» або «воно». У цьому віці детальніше познайомте малюка з частинами тіла: підборіддя, щоки, вії, шия, п'яти, лікті, ступні і т. д. Погладжуйте різні частини тіла і говорите: «Це мої ручки, пальчики, животик, ніжки, голова». Можна побудувати гру у формі запитань: «А де у Маші оченята, носик, ручки?» Або показуйте на себе частини тіла і говорите: «Це мої очі, а де твої очі?» Важливо, щоб малюк полюбив свій образ. Любов до власної персони - базова умова для розвитку здорової психіки людини. Посійте це зерно у вашій дитині якомога раніше.

«Навіщо нам це?». Розкажіть дитині, навіщо людині очі, ніс, язик, пальчики, живіт, ноги. Задавайте питання типу: «Чому ти нюхаєш квітка? На що одягаєш шкарпетки? А панамку?»

«Торкалки». Нехай дитина закриє очі. Торкайтеся до різних частин його тіла, а він повинен називати або показувати, до чого ви доторкнулися. Потім поміняйтеся ролями. Ця гра розвиває тактильні відчуття.

«Смішні мордочки». Для цієї гри вам знадобиться дзеркало. Будуйте смішні пики один одному і, дивлячись у дзеркало, спробуйте передати різні емоції: здивування, радість, страх, образу, гнів. Скажіть малюкові: «Покажи добре обличчя», «А як Маша ображається?», «Яка Маша буває весела, серйозна, сердита?» і т. д.

«Давай ділитися». Всім відомо, що діти - великі егоцентрики і жадливі власники. «Все мені і побільше» - ось їх неусвідомлений девіз. Це не від жадібності, а від відчуття себе «пупом Землі». Як навчити дитину ділитися з

іншими? Почніть з вузького кола, тобто з близьких людей. Якщо дитина навчиться бути щедрим з рідними, йому простіше це буде зробити і з «чужими» людьми. Є чудове, всіма улюблене вірш Ст. Л. Зубкової «Апельсин». Ви можете використовувати його, граючи в щедрість. Розділіть на часточки апельсинів і роздавайте всім, примовляючи:

Ми ділили апельсин.

Багато нас,

А він один.

Ця часточка - для їжака.

Ця часточка - для стрижа.

Ця часточка - для каченят.

Ця часточка - для кошенят.

Ця часточка - для бобра,

А для вовка - шкірка.

Він сердитий на нас - біда;

Розбігайтеся - Хто куди!

Обов'язково дякуйте, заохочуйте і хваліть малюка, якщо він проявляє щедрість. Ніколи не називайте його «жаднюгою-яловичиною». Відомо: «як ви яхту назвете, так вона і попливе». З ваших вуст дитина може дізнатися, що в світі існує жадібність і взяти це на озброєння.

ВСІ ТАКІ РІЗНІ. Звертайте увагу дитини на оточуючих людей: діти і дорослі, хлопчики і дівчатка, старі і молоді, високі і низькі, з довгими і короткими волоссям і т. д. Займіться докладним вивченням дітей, це допоможе дитині в майбутньому знаходити спільну мову з однолітками. «Якогось зростання цей хлопчик? Хто»- вище: Женя або Саша? Які у Каті очі? Якого кольору волосся?

Уроки ввічливості для дітей

Щодня нам надається маса можливостей, щоб проявити свою ввічливість і дбайливе ставлення до інших людей. Чарівні слова «дякую», «до побачення», «будь ласка» використовувати в іграх з дитиною і повсякденних справах, виділяючи їх інтонаційно і емоційно.

Як познайомити дитину зі світом предметів і явищ

Діти активно включаються в пізнання навколишнього світу. Їх однаково цікавлять люди, тварини, машини, споруди, предмети і явища. Межі світу поступово розширюються: від простору власної ліжечка, килимка на підлозі до площі всієї квартири і «невідомої землі», що лежить за порогом будинку.

Ігри-повторялки. Діти цього віку люблять наслідувати дорослим. Ви можете використовувати це в корисливих цілях». Якщо дитина береться за пилосос або швабру, це для нього ще одна гра. Але саме з неї починаються перші кроки до самостійності. Заохочуйте ініціативу юного помічника. Звичайно, багато мам хапаються за голову після «генерального прибирання», влаштованої малюком. Потерпіть, дайте йому час, з нього виросте справжній «домогосподар» або «домогосподарка».

Гра «Збираємо речі». Почніть з прибирання іграшок. Звичайно, в цьому віці рано вимагати від дитини класти іграшки на своє місце. Але цей процес можна перетворити у спільну навчальну і розвиваючу гру. Бажано придбати кошик для іграшок або завести для цих цілей кілька коробок різної величини. Поставте коробки поряд з малюком, збирайте по одній іграшці і передавайте їх дитині: «На! Поклади машинку у велику коробку! А цей ведмедик живе в маленькій коробці!» Якщо дитина сам береться складати іграшки, не залишайте це намір без похвали. Ви можете зайнятися сортуванням речей під час прибирання. «Чия це кофта? Мамина!», «Чий це телефон? Татів!», «Чий це шкарпетка? Твій!». Нехай у вас буде окрема коробка для кожного члена сім'ї. Ця гра допоможе не тільки навести порядок в будинку, але і дасть навички самостійності, допоможе розвинути ініціативу, логічне й образне мислення, збагатить словниковий запас малюка.

«Принеси-подай». Діти від року до трьох люблять виконувати різні прохання (але не вимоги!). Якщо ви попросите маленького помічника принести іграшку з кімнати або дістати мамину червону кофту з комода, він поспішить виконати завдання. Намагайтеся ускладнювати й урізноманітнити ваші доручення. Наприклад: «Принеси помаранчевий м'ячик. Він лежить у твоїй кімнаті під ліжком» або «Принеси велику і маленьку ложки мамі» і т. д. Тільки не просіть подати вам улюблену вазу. В цілому ця гра добре розвиває просторову орієнтацію, логічне й образне мислення.

«Дім, милий дім!» Для малюка ваш будинок - перша Всесвіт. Вивчити її він прагне досконало, і з часом відчує себе тут як риба у воді. Допмагайте дитині освоювати простір будинку, проводите щоденні уроки географії. Вам доведеться відкрити не одну Америку! За кожними дверима, в кожному шафці ящику комода й кухонного столу приховано море скарбів. Пояснюйте дитині, де чия кімната, що ми робимо на кухні, у ванній і туалеті, називайте предмети меблів, побутову техніку та їх призначення. Познайомте малюка з різноманітністю матеріалів, їх властивості: скло, дерево, метал, папір, тканина.

ТЕМАТИЧНІ АЛЬБОМИ. Ви можете зайнятися складанням власного каталогу меблів, машин, іграшок, побутової техніки або кухонного посуду. Для цього вам знадобиться звичайний альбом для малювання, куди ви зможете вставляти картинки з різних журналів.

ПРОГУЛЯНКИ НА ВУЛИЦІ. Не втрачайте можливості показати малюкові околиці і місцеві визначні пам'ятки (навіть якщо ви живете в звичайному спальному районі). Ваш власний будинок, хлібний магазин, дитячий майданчик, автобусна зупинка, транспортні засоби, лавка біля будинку - все це зацікавить дослідника. Цілим подією може стати похід в супермаркет і подорож на візку для продуктів. Давайте характеристики предметів, опишіть будівлі (висота, форма, колір), звертайте увагу на професії людей, з якими ви зустрічаєтесь, опишіть рід їх занять.

Гра з ліхтариком

Вам знадобиться звичайний ліхтарик. Навчіть дитину включати і вимикати його. Виберіть який-небудь об'єкт, направте на нього промінь і назвіть його: «Це у нас вікно», «Це-квітка», «Це лялька». Нехай дитина сама спробує висвітлювати предмет у просторі, а ви озвучуйте.

Розвиток самостійності та навичок самообслуговування у дитини

Малюк повинен адаптуватися до навколишнього світу. Перші навички самостійності - це навички туалету, прийняття їжі та одягання. Чим раніше у дитини прокинеться бажання робити все самому, тим більше шансів у нього вирости відповідальною особистістю.

Знамените «Я сам!»

Ви минули криза одного року. Можливо, деякі його навіть не помітили. Тепер наближається до ще одного «підводного рифу» - кризи трирічного віку. Знамените «Я сам!» - гасло цього вікового періоду. Малюк усвідомлює своє «я», свою окремість від світу, це дається йому нелегко. Підтримайте свого малюка, дайте йому можливість проявити своє «я». Якщо ж бачите, що малюк не справляється і сердиться, запропонуйте йому: «Давай зробимо це разом».

Продукти харчування - це не тільки різноманітність смакових якостей, а також різноманіття форм і фарб. Процес приготування і прийому їжі можна перетворити на ще одну велику розвиваючу гру.

МАМИН ПОМІЧНИК. З таким помічником приготування обіду може затягтися на кілька годин. І все-таки залучайте малюка до кулінарної майстерності за можливості якомога частіше.

◆ Для початку познайомте дитину з різноманітністю сухих круп і макаронів. Насипте в різні миски крупи і називайте їх: «Це гречка, це рис». Дітям подобається грати з макаронами самих різних форм. Люблять вони також грати з волоськими горіхами, квасолею і горохом.

◆ На кухні можна знайти овочі і фрукти. Добре, якщо малюк бачить картинки і порівнює їх з оригіналами. Ви також можете створювати тематичні альбоми: «Овочі», «Фрукти», «Ягоди».

◆ Коли малюк сідає обідати, називайте страви, які ви йому пропонуєте. Спробуйте вивчити інгредієнти супу: морква, цибуля, зелень, картопля. Як вони нарізані? Не дивуйтеся, якщо дитина захоче їх виловити руками.

◆ Візьміть малюка на руки і покажіть, як вариться суп, кипить і булькає вода, йде пара з-під кришки. Заодно проведіть інструктаж по техніці безпеки.

◆ Пропонуйте маляті дегустувати різні продукти, знайомте її з смаковими якостями: «солоний», «солодкий», «кислий», «гіркий». Давайте пробувати різні страви і нюхати різні продукти (звичайно, якщо ваша дитина не алергік). Так, шляхом експериментів ви зможете дізнатися смакові пристрасті вашого гурмана. Пограйте в гру «Вгадай, що це?» Для цього вам знадобиться 3-4 продукту з виразним запахом, наприклад: лимон, м'ята, кориця, кава. Дайте дитині понюхати всі предмети, називайте той продукт, який він нюхає. Потім попросіть

дитину закрити очі, піднесіть до його носика якийсь з цих продуктів, нехай вгадає, що це було. Цю гру ви можете провести, дегустуючи смак.

ОДЯГ І ВЗУТТЯ. Немає необхідності залучати дітей до ігор з одягом і взуттям. Адже це їх улюблене заняття. Як ви можете допомогти малюкові?

◆ Класифікуйте одяг за різними ознаками: що носять дівчатка і хлопчики, що ми одягаємо на ноги, що ми носимо взимку, а влітку і т. д.

◆ Ви можете дати дитині завдання - розсортувати одяг. Для цього потрібно витягнути весь гардероб вашого малюка і попросити все складати окремо: кофтинки, штанці, шкарпетки, колготки, спідниці, шапки, приклад, якщо дитина не зрозумів умови гри.

◆ Домашнє взуття може відвернути вашого малюка на довгий час. Нехай він знайде, де татові, мамині, бабусині капці. А якщо дістати з коробки нові черевики зі шнурками, у вас буде готова гра-шнурівка.

◆ Гра «застібни-розстібни» також добре розвиває дрібну моторику. Нехай дитина навчиться розстібати і застібати (це дається складніше) великі гудзики, кнопки та гачки.

◆ Коли ви одягаєтеся, звертайте увагу на тактильні відчуття. Одяг буває: м'яка, приємна, гладка, колюча, шорстка.

◆ З раннього дитинства малюки люблять одягатися самостійно. Звичайно, це заняття більше схоже на клоунаду, але воно, безперечно, важливе. Не поспішайте переодягати малюка, який надів кофту на ноги, а шапку задом наперед. Його захоплює сам процес. Якщо малюк хоче сам одягатися, збираючись на прогулянку, дайте йому алгоритм дій.